

*Azərbaycan prokurorluğunun
inkişaf etməsinə dövlət
qayğısı bu gün də,
gələcəkdə də olacaqdır.
Buna amin ola bilərsiniz.*

Heydər Əliyev

Ulu Öndər Heylər Əliyevin əsasını qoyduğu müasir hüquq siyasətinin qayəsində ədalət, humanizm və insanpərvərlik dayanır

Müdrək və uzaqqörən zəkaya, uzunmüddətli dövlətçilik təcrübəsinə və analitik düşüncəyə malik Ulu Öndərin *“Müstəqilliyin əldə olunması nə qədər çətindirsa, onun saxlanması, daimi və əbədi olması bundan da çətindir”* deyə səsləndirdiyi sitatı onun layiqli bir dövlət başçısı və siyasi xadim, eyni zamanda hüquqi təfəkkürü təcəssüm etdirən lider olmasını təsdiqləyir.

Dahi strateq gözəl bilirdi ki, dövlətin qurulması prosesində olduğu kimi inkışaf prosesində də qəti addımlar vacibdir. Bu addımlar əzmlı olmaqla yanaşı fundamental prinsiplərin tətbiqinə yönəlməli idi. Odur ki, Ulu Öndər tərəfindən bütün sahələrdə reallaşdırılan islahatların ana xəttini ilk növbədə demokratik, hüquqi və dünyəvi dövlət quruculuğunu ehtiva edən fəaliyyət təşkil edirdi.

Bu istiqamətdə ilk növbədə Konstitusiyaya qəbul edildi. Dövlət quruluşunu, əsas hüquq, azadlıq və vəzifələri, hakimiyyət bölgüsünü müəyyən edən Konstitusiyanın hazırlanmasında bilavasitə iştirak edən Ulu Öndərin baxış bucağında Əsas Qanun ümumbəşəri dəyərlərin, demokratik dövlətlərin əldə etdiyi nailiyyət və təcrübələrin tarixi keçmişimizlə birləşdirilmiş inikası idi. Bu barədə Ulu Öndər özü belə demişdi: *“Komissiyanın sədri kimi mən bu böyük tarixi sənədin hazırlanmasında öz şəxsi məsuliyyətimi daim dərk etmişəm, bu gün də dərk edirəm. Ona görə də bu sənədin hazırlanmasına xeyli vaxt sərf etmişəm. Haqqım var deyəm ki, çox zəhmət çəkmişəm. Hər bir kəlmənin, hər bir sözün mənasını dəfələrlə araşdırmışam, onun bu gün üçün, gələcək üçün nə qədər əsaslı olmasını dəfələrlə təhlil etmişəm. Mən çox rahatlıq hissi ilə bu layihənin altından imza atıram və bu layihəyə görə tam cavabdeh olduğumu*

bu gün bəyan edirəm. Hesab edirəm ki, biz Azərbaycanın bu günü, gələcəyi üçün çox böyük bir sənəd – siyasi, hüquqi sənəd yaratmışıq”.

Konstitusiyanın üçdə bir hissəsində təsbit edilmiş insan hüquq və azadlıqlarının qorunması vətəndaş məmnunluğunu təmin edir ki, bu da dövlət hakimiyyətinin yeganə mənbəyi olan xalqın dövlətə etimadının əsasını təşkil edir. Məhz bu etimadın yaranmasında, qorunmasında və zədələnməməsində dövlət hakimiyyətini təmsil edən orqanlar birbaşa rola malikdir, çünki dövlət hakimiyyətini təmsil edərkən hakimiyyət qollarına həvalə edilmiş hüquq və vəzifələr üzrə həyata keçirilən fəaliyyətlə dövlətə olan inam arasında səbəbli əlaqə mövcuddur.

Hüquq siyasətini müəyyən edən baza normalar Konstitusiyaya ilə müəyyənləşdirildi ki, bu istiqamətdə əvvəlki dövrlərlə müqayisədə məhkəmə hakimiyyətinə yeni status verildi, ədalət mühakiməsi müstəqilliklə səciyyələndi. Ədalət mühakiməsinə aid edilmiş təyinat və funksiyalar ilk növbədə insanların hüquq və azadlıqlarının və dövlətin mənafeyinin təmin edilməsinə yönəlməklə insanlarda dövlətə olan inamın artırılmasını hədəfləyirdi.

Konstitusiyanın 127-ci maddəsi ilə ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsinin yeni xüsusiyyətləri müəyyən edilmişdir. Hakimlərin Konstitusiyaya və qanunlara tabeçiliyi, işlərə qərəzsiz, ədalətlə, tərəflərin hüquq bərabərliyinə, faktlara əsasən və qanuna müvafiq baxılması, qapalı məhkəmə iclaslarının şərtləri, qanunda nəzərdə tutulmuş hallar istisna olmaqla qiyabi məhkəmə icraatının yolverilməzliyi, müdafiə hüququnun təminatının genişləndirilməsi, məhkəmə icraatının təqsirsizlik prezumpsiyasının və çəkişmə prinsipinin əsasında həyata keçirilməsinin nəzərdə tutulması ədalət mühakiməsinin mütərəqqi ideyalar əsasında yenidən qurulmasının göstəricisi idi.

Bu prinsiplər əsasında cinayət məhkəmə icraatında Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğunun və müdafiə tərəfinin iştirakı təsbit edildi. Həmçinin qeyd etmək vacibdir ki, Əsas Qanunla ilk dəfə prokurorluq orqanlarına konstitusion status verildi, yəni prokurorluq orqanlarına dövlətin hüquq siyasətinin və dövlət hakimiyyətinin həyata keçirilməsi istiqamətində bir sıra müstəsna səlahiyyətlər aid edildi.

Əsas prinsip və şərtləri müəyyən edən Konstitusiyanın qəbulundan sonra Ulu Öndərin 21 fevral 1996-cı il tarixli Sərəncamı ilə yaradılmış Hüquq İslahatları Komissiyası milli ənənələri qorumaqla yanaşı beynəlxalq təcrübəni də öyrənərək bəşəri-demokratik dəyərlərə uyğun qanunvericilik bazasının yaradılmasında əvəzsiz rol oynadı. İslahatların pərakəndə formada deyil, bir xətt üzrə həyata keçirilməsinə diqqət göstərən Ulu Öndər tərəfindən yaradılmış Komissiya ədalət mühakiməsi ilə birbaşa əlaqəli olan Cinayət, Cinayət-Prosessual, Cəzaların İcrası, İnzibati Xətalər, Mülki, Mülki-Prosessual məcəllələri, “Məhkəmələr və hakimlər haqqında”, “Prokurorluq haqqında”, “Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında”, “Məhkəmə nəzarətçiləri və məhkəmə icraçıları haqqında”, “İcra haqqında”, “İcra məmurları haqqında” qanunları hazırlayaraq hüquqi təminatlar yaratdı.

Komissiya tərəfindən hazırlanmış “Məhkəmələr və hakimlər haqqında” Qanun məhkəmə hakimiyyətinin baza elementlərini, ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi üzrə prinsip və şərtləri, məhkəmə sisteminə daxil olan məhkəmələrin təşkili qaydalarını və təminat məsələlərini, hakimlərin statusu, hüquq və vəzifələri, səlahiyyətləri və təyinatı məsələlərini, eləcə də maddi və sosial təminat, həvəsləndirmə və məsuliyyət məsələlərini müəyyən etdi.

Qanunun əsas məqsədi isə ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsində ehtiva olunur, yəni məhkəmələr Konstitusiyada təsbit edilmiş insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarını, mülkiyyət formasından asılı olmayaraq bütün müəssisə, idarə və təşkilatların, siyasi partiyaların, ictimai birliklərin, digər hüquqi şəxslərin hüquqlarını və qanuni mənafələrini hər cür qəsdlərdən və qanun pozuntularından müdafiə edir. Konstitusiyanın 125.2-ci maddəsinə əsasən, məhkəmə hakimiyyətini Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Məhkəməsi, Ali Məhkəməsi, apellyasiya məhkəmələri, ümumi məhkəmələri və digər ixtisaslaşdırılmış məhkəmələri həyata keçirirlər.

Hüquqi əsaslarını Konstitusiyadan alan “Məhkəmələr və hakimlər haqqında” Qanunda məhkəmələrin növləri dəqiqləşdirildi. Rayon (şəhər), ağır cinayətlər, hərbi və Naxçıvan Muxtar Respublikasının ağır cinayətlər

məhkəməsi birinci instansiyaya, apellyasiya məhkəmələri və Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məhkəməsi apellyasiya instansiyasına, Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi isə kassasiya instansiyasına aid edildi. Beləliklə, üç pilləli məhkəmə sisteminin əsası qoyuldu. Yeni üç pilləli məhkəmə sisteminin yaradılması ilk növbədə insan hüquq və azadlıqlarının təmin olunmasına yönəlmişdi. Çünki ilkin instansiya məhkəmələrində yol verilmiş səhvlərin vətəndaşın şikayəti və ya prokurorun protesti əsasında yuxarı instansiya məhkəmələrində aradan qaldırılmasına hüquqi şərait yaranmışdı. Yaranmış hüquqi şəraitdə həqiqətin müəyyən edilməsi və ədalətin təşəkkül tapması ədalət mühakiməsinin açar nöqtəsi idi.

Ədalət mühakiməsinin fəlsəfəsini anlamaq üçün ədalət mühakiməsinin rəsmi emblemini təhlil etmək labüddür. Ədalət mühakiməsinin rəsmi emblemi Azərbaycan Respublikası bayrağının üçrəngli rəmzi təsvir olunmuş Azərbaycan Respublikasının xəritəsinin fo-

nunda ayaq üstə gözü bağlı, sağ əlində tərəzi, sol əlində isə üzü aşağı qılınc tutmuş qadın təsvirindən ibarətdir. Qadının gözünün bağlı olması tərəfsizliyini, əlində tərəzi tutması ədaləti və ədalətin nizamlı şəkildə bütün hallara sirayət etməsini, qılınc isə ədalətsizliyə qarşı cəzanı təsvir edir. Təsvir çevrə daxilində

yerləşdirilmiş və çevrə aşağı tərəflərdən postamentin içərisindən yuxarı istiqamətə doğru möhkəmlik, sarsılmazlıq, dözümlülük: güc və şöhrət rəmzi olan palıd ağacının yaşıl rəngli budaqları ilə əhatə edilmişdir. Çevrənin yuxarı hissəsində qızılı fonda “Azərbaycan Respublikası” sözləri yazılmışdır. Postament üstündə dayanmış qadının təsviri monoxrom rənglə işlənmişdir. Qızılı rəngdə olan postamentin üzərində “ədalət mühakiməsi” sözləri yazılmışdır. Qadının başı üzərində günəş şüaları təsvir edilmişdir. Günəş şüalarının əks olunması ədalət şəfqətinə işarədir. Emblemin arxa tərəfində postamentin üzərində yazılmış “1999-cu il” sözləri “ədalət mühakiməsinin rəsmi emblemi haqqında” 689-IQ nömrəli 22 iyun 1999-cu il tarixli Qanundan qaynaqlanır ki, bu da Ulu Öndərin, Dahi Liderin adı ilə bağlıdır.

Ulu Öndərin mütərəqqi ideyaları əsasında həyata keçirilən məhkəmə islahatlarından biri də Ali Məhkəmənin statusu ilə bağlı oldu. Ali Məhkəmə işlərə birinci instansiya məhkəməsi qismində baxmaqdan azad olunmaqla üçpilləli məhkəmə sistemində yeri kassasiya instansiyası qismində müəyyən olundu və onun səlahiyyətinə ən yüksək instansiya məhkəməsi kimi ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi aid edildi.

Həmçinin qanunvericiliyin tətbiqi ilə bağlı məhkəmə təcrübəsini ümumiləşdirilərək hüquq tətbiqi ilə bağlı məsələlərə dair izahlar verilməsinin Ali Məhkəmənin səlahiyyətinə aid edilməsi ona üstün mövqə qazandırdı və bu gün hüquq ictimaiyyəti üçün önəmli məsələlərdən olan vahid məhkəmə təcrübəsinin əsasını qoydu.

Ali Məhkəmənin səlahiyyətlərini müəyyən edən hüquq və vəzifələr daha geniş kontekstdə – hakimlərin vəzifədən kənarlaşdırılması barədə Prezidentin sərəfşusuna baxılması və rəy hazırlanması, qanunvericilik təşəbbüsü ilə müraciət etmək barədə məsələlərə baxılması və qərar qəbul edilməsi, Konstitusiya Məhkəməsinə sorğu verilməsi, əlavə kassasiya işlərinə, yaxud hüquq və azadlıqların pozulması ilə bağlı yeni hallar və yeni açılmış hallar üzrə işlərə baxılması ilə bağlı və digər məsələləri əhatə edir.

Kompleks məhkəmə-hüquq islahatları zamanı Konstitusiya Məhkəməsi ali konstitusiya məhkəmə orqanı qismində təsis edildi. Bu məhkəmə sistemində tətbiq edilən yeniliklərdən biri idi. Konstitusiya Məhkəməsinin təyinatını onun qanunla nəzərdə tutulmuş məqsədi müəyyən edir. Konstitusiya Məhkəməsinin məqsədi Konstitusiyanın aliliyini qorumaqdır.

Konstitusiya Məhkəməsinin mühüm səlahiyyətlərindən biri qanunların rəsmi təfsiri hüququdur. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və digər qanunlarının təfsiri cinayət prosesi iştirakçılarna o halda məcburidir ki, bu təfsir Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsinin qərarında verilmiş olsun. Məhz bu səlahiyyət Konstitusiya Məhkəməsinin hüquq müəyyən etmədə yerini xüsusilə fərqləndirmişdir.

Konstitusiya Məhkəməsinin səlahiyyətlərini müəyyən edən digər hüquq və vəzifələr daha geniş kontekstdə Konstitusiyanın 130-cu maddəsində və aidiyyəti qanunvericilik aktlarında nəzərdə tutulmuşdur.

“Məhkəmələr və hakimlər” haqqında Qanun eyni zamanda yeni bir funksiyayı – məhkəmə nəzarəti funksiyasını yaratdı ki, bu funksiyayı ehtiva edən səlahiyyətlər Cinayət-Prosessual Məcəllə ilə konkretləşdirildi.

Məhkəmə nəzarəti əsasən prosessual məcburiyyət tədbirlərinin tətbiqinin məhkəmə qərarı əsasında həyata keçirilməsi şərtində ehtiva olundu. Bununla yanaşı, məhkəmə nəzarəti insanların azadlıq, mənzil toxunulmazlığı, şəxsi toxunulmazlıq, mülkiyyət hüquqlarını, eləcə də şəxsi sirrinin saxlanması hüququnu məhdudlaşdıran, həmçinin dövlət, peşə və ya kommersiya sirrini özündə əks etdirən məlumatlarla bağlı istintaq hərəkətlərinin məcburi qaydada aparılmasına və əməliyyat-axtarış tədbirlərinin həyata keçirilməsinə dair vəsatət və təqdimatlara baxılmasında ehtiva olundu.

Cinayət prosesini həyata keçirən orqanın prosessual hərəkət və qərarlarından şikayət hüququnun müəyyən

edilməsi isə cinayət təqibi sahəsində məhkəmə nəzarətini ehtiva edən əlamətdir. Sadalanan səlahiyyətlərə malik məhkəmə nəzarəti institutu demokratik prinsiplərə və beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılmış yeni hüquq konsepsiyasına əsaslanırdı.

Məhz bu konsepsiya əsasında yaradılmış cinayət təqibinə dair anlayışlar və xüsusiyyətlər Azərbaycan Respublikasının cinayət-prosessual qanununda öz əksini tapdı. 2000-ci ildə cinayət mühakimə icraatının əsas prinsip və şərtləri müəyyən olundu, müdafiə hüququ xeyli genişləndirildi, vəkillik institutu gücləndirildi, bu da cinayət təqibində tərəflərin çəkişməsinin inkişafına rəvac verdi. Çəkişmə prinsipi hər bir tərəfin məhkəmədə təmsil olunmasını və öz mövqeyini müdafiə edə bilmə imkanını hədəfləyirdi. Bu tərəflərdən biri olan prokurorun məhkəmə prosesində əsas vəzifəsi dövlət ittihamının müdafiəsidir. İlk öncə qeyd etmək vacibdir ki, aparılan islahatların miqyasına varmaq üçün 2000-ci ilədək qüvvədə olan cinayət-prosessual qanunvericiliklə sonrakı qanunvericiliyin və bu qanunvericilik əsasında yaradıla bilən mexanizmlərin müqayisəsi yetərlidir. Belə ki, dövlət ittihamının əsasını təşkil edən sübutetmə institutuna yeni qanunvericilikdə geniş yer verildi. Müəyyən edildi ki, sübutetmə ittihamın qanuni, əsaslı və ədalətli həlli üçün əhəmiyyət kəsb edən halların müəyyən edilməsi məqsədi ilə sübutların əldə edilməsindən, yoxlanılmasından və qiymətləndirilməsindən ibarətdir. Yeni qanunvericiliklə həmçinin bəzi sübutlar əsasında müəyyən edilən hallar, sübutsuz müəyyən edilən hallar, preyardisiya fərqləndirildi.

Dövlət ittihamının müdafiəsi nəyi ehtiva edir? Dövlət ittihamı pozulmuş hüquqların müdafiəsi və bərpası istiqamətində dövlətin resursları hesabına yaradılaraq həm insanların, həm də dövlətin maraqlarını müdafiə mexanizmidir. Cinayətkarın məhkəmə qarşısında ifşa edilməsini, ədalətli cəzanın təyin edilməsi üçün bütün üsul və vasitələrdən istifadəni, zəruri hallarda isə şəxsin barəsində tibbi və ya tərbiyəvi xarakterli məcburi tədbirlərin tətbiqini ehtiva edir.

Dövlət ittihamının müdafiəsinin əhəmiyyəti ədalətli və qanuni cəzanın təyininə nail olmaqla cəzasızlığın və xaosun aradan qaldırılmasında, dövlətə olan etimadın möhkəmləndirilməsində ifadə olunur.

Cinayət qanunvericiliyinə əsasən, cəza məhkəmə hökmü ilə təyin edilən cinayət-hüquqi xarakterli tədbir olmaqla, sosial ədalətin bərpası, məhkumun islah edilməsi, həm məhkumlar, həm də başqa şəxslər tərəfindən yeni cinayətlərin törədilməsinin qarşısını alınması məqsədi ilə tətbiq edilir. Cəzanın məqsədi insanları, cəmiyyəti və dövləti cinayətkar qəsdlərdən qorumaqdır.

Məhkəmədə ittiham tərəfi təmsil edən prokurorun obyektivliyi və qərəzsizliyi, sübutların təqdim edilməsində və tədqiqində peşəkarlığı cinayətə görə

cəzanın təyin olunmasında əsas şərtidir, çünki cəza prokuror tərəfindən irəli sürülən ittihamın sübutu ilə mümkündür, yəni cinayətkarın cəzasız qalmamasında və ədalətin bərpasında prokuror əsas fiqurdur və dövlətin cəza siyasətinin formalaşmasında əhəmiyyət kəsb edir.

Məhkəmədə cinayət işlərinə baxılmasında tərəf kimi iştirak edərək dövlət ittihamının müdafiə edilməsi ilə yanaşı məhkəmə qərarlarından protest verilməsi “Prokurorluq haqqında Qanunun” 4-cü maddəsində təsbit edilmiş fəaliyyət istiqamətlərinə daxildir.

Protest – dövlət ittihamçısının iştirak etdiyi cinayət işi və ya cinayət təqibi ilə bağlı digər material üzrə hökmdən və ya məhkəmənin digər qərarından prokurorun yuxarı məhkəməyə verilən şikayətidir. Protest hüququ isə iş üzrə maddi və prosessual hüquq normalarının qorunması istiqamətində dövlətin prokurora etimadının göstəricisidir. Bu, eyni zamanda ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi zamanı bütün üsul və vasitələrdən – protest, vəsatət, şikayət – istifadə etməklə insan hüquq və azadlıqlarının qorunmasında ifadə olunan mexanizmin formalaşdırılmasına, bununla da həm dövlət quruculuğunda, həm də hüquq siyasətində Ulu Öndərin ən ümdə arzusu olan dünyəvi, demokratik və hüquqi dövlətin qurulmasına və inkişafına xidmət edir.

Yeni hüquq konsepsiyasına əsasən, fəaliyyət istiqamətlərinin xüsusiyyətləri qanunçuluq, hər kəsin qanun qarşısında hüquq bərabərliyi, fiziki şəxslərin hüquq və azadlıqlarına, hüquqi şəxslərin hüquqlarına əməl və hörmət edilməsi, obyektivlik, qərəzsizlik və faktlara əsaslanma, vahidlik və mərkəzləşdirmə, ərazi və ixtisaslaşdırılmış prokurorların Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroruna tabe olması, siyasi bitərəflik prinsiplərinə uyğunlaşdırılmışdır. Odur ki, bu prinsiplərin elementləri ilə uyğunluq təşkil etməyən prokurorluğun hüquq və vəzifələrinin bir hissəsi islahatlar çərçivəsində ləğv edildi, bir hissəsi isə digər hakimiyət qollarına verildi.

Bu proseslər prokurorluğu yeni dünyanın təsisatına çevirməyi hesablamışdı. Bu istiqamətdə hazırlanmış yeni hüquq konsepsiyasının əsasını beynəlxalq standartlara uyğun demokratik prinsiplər əsasında formalaşan prokurorluq orqanlarının yaradılması təşkil edirdi.

Cinayət təqibi zamanı “İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında” Konvensiyanın müddələrinin və İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin presedent hüququnun prokurorluq orqan-

larında nəzərə alınması da bu istiqamətdə atılan addımların və ümumbəşəri dəyərlərin prokurorluq orqanlarında tətbiqinin mühüm göstəricisidir.

Konvensiyada təsbit edilmiş yaşamaq, işgəncələrin qadağan olunması, azadlıq və toxunulmazlıq, ədalətli məhkəmə araşdırması, şəxsi həyata və ailə həyatına hörmət hüquqlarının Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında, həmçinin cinayət və cinayət prosessual qanunvericiliyində təsbit edilməsi Azərbaycanda hüquqi təminatların mütərəqqiliyini ifadə edir. Xüsusən, Konvensiyanın 6-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş ədalətli məhkəmə hüququnu səciyyələndirən əlamətlərin – *“cinayət törədilməsində ittiham olunan şəxsə qarşı irəli sürülmüş ittihamın xarakteri və əsasları haqqında məlumatlandırılması,*

öz müdafiəsini hazırlamaq üçün ona kifayət qədər vaxtın və imkanın yaradılması, şəxsən və ya özünün seçdiyi müdafiəçi vasitəsi ilə müdafiə olunması, həmçinin müdafiəçinin xidmətini ödəmək üçün vəsaiti kifayət etmədikdə ədalət mühakiməsinin maraqları naminə müdafiədən pulsuz istifadə imkanının yaradılması, əleyhinə ifadə vermiş şahidlər üçün eyni olan şərtlərlə lehinə olan şahidlərin dindirilməsi hüququnun təmin edilməsi; məhkəmədə istifadə olunan dili başa düşmürsə və ya bu dildə danışa bilmirsə, tərcüməçinin pulsuz köməyindən istifadə edilməsi” – Cinayət-Prosessual Məcəllədə təsbiti Ulu Öndər tərəfindən yaradılan Hüquq İslahatları Komissiyasının fəaliyyətinin hüquq siyasətində önəmini ifadə edir. Göründüyü kimi, bu Komissiya milli ənənələri qorumaqla yanaşı mütərəqqi beynəlxalq hüquq təcrübəsini də öyrənərək tətbiq etmişdir.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev Komissiyanın 4 may 1996-cı il tarixli iclasında demişdir: *“Məhkəmə, hüquq-mühafizə orqanlarının islahatı ilə əlaqədar qanunların hazırlanması, qəbul olunması çox mühüm*

əhəmiyyət kəsb edir. İndi mən vaxt deyə bilmərəm, bir il, iki il, hər halda müəyyən bir zaman arızında nail olmalıyıq ki, bütün sahələr üzrə müstəqil Azərbaycan dövlətinin qanunları olsun”.

Heydər Əliyevin Hüquq İslahatları Komissiyasındakı bu nitqi milli dəyərlərə və beynəlxalq standartlara uyğun hüquqi bazanın formalaşdırılmasının əsasını qoydu və bu istiqamətdə prokurorluq orqanlarında da xeyli işlər görüldü. Prokurorluğun rolu və fəaliyyət istiqamətləri ilə bağlı Konstitusiyada təsbit edilmiş hüquq və vəzifələr, həmçinin qulluq keçmə qaydaları ilə bağlı tənzimləmə məsələləri də “Prokurorluq haqqında”, “Prokurorluq orqanlarında qulluq keçmə haqqında”, “Prokurorluq işçilərinin xidməti vəsiqəsi haqqında”, “Prokurorluq orqanları işçilərinin fərqlənmə nişanları və xüsusi geyim forması haqqında”, “Prokurorluğun rəsmi emblemi haqqında”, “Prokurorluğa işə qəbul olunmaq üçün namizədlərlə müsabiqə keçirilməsi qaydaları haqqında” qanunvericilik aktları ilə dəqiqləşdirildi.

Ulu Öndərin prokurorluq işçilərinə böyük inam və etimadının nəticəsi olaraq ölkənin hüquq siyasətini müəyyən edən normayaratma üzrə prokurorluq orqanlarına qanunvericilik təşəbbüsü hüququ, həmçinin Konstitusiya Məhkəməsinə sorğu verilməsi hüququ verildi. Bu səlahiyyətlər prokurorluğun hüquq sistemində rolunu dövlət səviyyəsində daha da gücləndirməklə normayaratma prosesində söz sahibinə çevirdi.

Müəyyən edilmiş hüquq və azadlıqların tətbiqi istiqamətində mexanizmin müəyyən edilməsi, həmçinin vəzifələrin bölgüsü üzrə prokurorluq orqanlarında bir sıra tədbirlər həyata keçirilmişdir. Prokurorluq orqanları hər zaman çalışırlar ki, öz nailiyyətləri ilə Ulu Öndər tərəfindən səsləndirilmiş *“Azərbaycan Prezidenti kimi mən Azərbaycan Prokurorluğuna inanıram, güvənirəm və arxalanıram”* sitatının əbəs yerə ifadə edilmədiyini təsdiq etsinlər.

Azərbaycanın 2001-ci ildə Avropa Şurasına tamhüquqlu üzv qəbul edilməsi məhkəmə sisteminin, o cümlədən prokurorluq orqanlarının fəaliyyətində mütərəqqi dəyişikliklərin baş verməsinə səbəb olmuşdur. Xatırlatmaq istərdim ki, Avropa Şurasının əsas tələbi o idi ki, hüquq normalarının məqsəd və funksiyaları genişlənsin, ictimai münasibətlərin nizama salınmasında hüquq normalarının tənzimləyici rolu artırılсын və hüquq mədəniyyəti yüksəldilsin. Bunun nəticəsidir ki, aparılmış islahatlar nəticəsində çəkişmə prinsipi əsasında həyata keçirilən cinayət-mühakimə icraatında prokurorun hüquqi statusunda əsaslı dəyişikliklər baş vermiş və bütövlükdə cinayət təqibinin, həmçinin, ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsində

prokurorun iştirakı həlledici amillərdən birinə çevrilmişdir.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin prokurorluq orqanları qarşısında qoyulmuş tələblərdən irəli gələn vəzifələrə uyğun olaraq, həmin dövrdə prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılmasını nəzərdə tutan bir sıra tədbirlər görülmüşdür. Cinayət-mühakimə icraatında dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə prokurorluğun əsas vəzifələri barədə Baş Prokurorluq üzrə 09.03.2001-ci il tarixli (02/46 nömrəli) əmrlə

cinayət mühakimə icraatında dövlət ittihamçıları qarşısında qoyulmuş vəzifələrin qanunvericiliyin tələblərinə uyğun daha səmərəli həyata keçirilməsi təmin edilmişdir. Bildiyiniz kimi məhkəmədə ittiham tərəfini təmsil edən prokurorun peşəkarlığı, obyektivliyi və qərəzsizliyi sübutların təqdim edilməsi və onların tədqiqində fəallığı cinayətə görə cəzanın təmin olunmasında əsas meyarlardır.

Həmçinin, qeyd etmək istərdim ki, Ümummilli Lider hakimiyyətə gəldikdən sonra demokratik hüquqi dövlət quruculuğunun inkişafı ilə bərabər yeni iqtisadi sistemin formalaşması prosesi başlanılmışdır. Bu məqsədlə ölkəmizdə müvafiq hüquqi baza yaradılmaqla torpaq islahatı və dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi həyata keçirilmişdir. Bundan başqa maliyyə-bank sistemi və sahibkarlığın inkişafına aid mühüm addımlar atılmışdır. Məhz bu inkişafın nəticəsində Azərbaycan Respublikasının mülki-prosessual qanunvericiliyində dövlət idarə və təşkilatların və ya təsisçisi dövlət idarə və təşkilatlarının və ya dövlət idarəsi, yaxud təşkilatı olan hüquqi şəxslərin müvafiq müraciətləri olduqda dövlət mənafeyinin müdafiəsi üçün prokurorun iddia qaldırmaq və xüsusi icraat qaydasında ərizə vermək hüququ təsbit edilmişdir. Bununla əlaqədar Baş Prokurorluq üzrə 29.03.2001-ci il tarixli (02/58 nömrəli) əmrlə dövlət mənafeyinin mülki-hüquqi vasitələrlə müdafiəsi və mülki mühakimə icraatında iştirakı ilə bağlı prokurorun vəzifələri müəyyən edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 129-cu maddəsinin tələbinə görə məhkəmənin qəbul etdiyi qərarlar dövlətin adından çıxarılır və onların icrası məcburi xarakter daşıyır. Cinayət qanunvericiliyinə əsasən, cəza məhkəmə hökmü ilə təyin edilən cinayət-hüquqi xarakterli tədbir olmaqla, cinayət törətməkdə təqsirli hesab edilən şəxsə tətbiq olunur. Cəza sosial ədalətin bərpası, məhkumun islah edilməsi, həm məhkumlar, həmçinin, başqa şəxslər tərəfindən yeni cinayətlərin törədilməsinin qarşısını almaq məqsədi ilə tətbiq edilir. Məhkəmələr tərəfindən təyin edilmiş cəzaların qanunla müəyyən edilmiş məqsədlərinə nail olunmasında prokurorluğun iştirakı “Prokurorluq haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununun 4-cü maddəsində təsbit olunmuşdur. Prokurorluğun bu istiqamət üzrə fəaliyyətinin əsasları Azərbaycan Respublikasının Cinayət, Cəzaların İcrası və Cinayət-Prosessual Məcəllələrində müəyyən edilmişdir.

Məhz məhkəmədə ittiham tərəfini təmsil edən prokurorun fəaliyyəti nəticəsində cinayət törətməkdə təqsirli hesab edilən şəxslərə qanunvericiliyə uyğun cəzalar tətbiq olunur. Qeyd edilməlidir ki, prokurorluğun məhkəmələrdə dövlət ittihamının müdafiəsi fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsinin zəruriliyi ilə əlaqədar Baş Prokurorluq üzrə 27.01.2005-ci il tarixli (08/8-09/2s nömrəli) əmrlə cinayət mühakimə icraatında ictimai və ictimai-xüsusi ittihamın müdafiəsi üzrə prokurorluğun fəaliyyətinin təşkilinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə müvafiq tədbirlər nəzərdə tutulmuşdur. Həmin əmrlə Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunda Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsinin strukturu yenidən formalaşdırılmaqla tərkibində birinci instansiya məhkəmələrində dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbə, ağır cinayətlər məhkəmələrində dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbə və apellyasiya və kassasiya instansiyası məhkəmələrində dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbə yaradılmışdır. Həmçinin, Azərbaycan Respublikası Hərbi Prokurorluğunda Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbə, Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunda Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbə, Bakı şəhər prokurorluğunda Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbə və Naxçıvan Muxtar Respublikası Hərbi Prokurorluğunda Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbənin strukturu yenidən formalaşdırılmışdır. Bildirmək istərdim ki, bundan öncə dövlət ittihamı qeyd edilən struktur qurumları ilə bərabər rayon (şəhər) prokurorluqlarının dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorları tərəfindən də müdafiə edilirdi.

Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsinin strukturunda dəyişikliklər aparılması barədə bundan sonrakı əmr Baş Prokurorluq üzrə 16.07.2007-ci il tarixli (10/59-11/176k) əmr olmuşdur. Bu əmrlə idarənin ağır cinayətlər məhkəmələrində dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbəsi ləğv edilmiş, lakin, “Baş Prokurorluğun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsinin

strukturunun təkmilləşdirilməsi və məhkəmələrdə dövlət ittihamının müdafiəsinin səmərəliliyinin daha da artırılması tədbirləri haqqında” 24.12.2010-cu il tarixli (10/117-11/15s) nömrəli əmrlə yenidən Ağır cinayətlər məhkəmələrində dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbə yaradılaraq şöbənin ştat vahidi müəyyən edilmişdir.

Vacib məqam kimi qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan Respublikası 2001-ci ildən Avropa Şurasının üzvü olmaqla, ölkə parlamenti “İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında” Avropa Konvensiyasını (bundan sonra – Konvensiya) ratifikasiya etmiş, 15 aprel 2002-ci il tarixdən Konvensiyanın hüquqi qüvvəsi Azərbaycan Respublikasının ərazisinə şamil edilmişdir.

Bununla Azərbaycan Respublikasının yurisdiksiyası altında olan hər şəxsin İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinə müraciət etmək hüququ yaranmışdır. Xüsusilə qeyd edilməlidir ki, cənab Kamran Əliyev 2005 – 2007-ci illərdə Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarənin rəisi vəzifəsində işlədiyi dövrdə məhkəmədə dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə Avropa Konvensiyasının müddəalarına əməl edilməsi, insan hüquqlarının müdafiəsi, bu sahədə İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin təcrübəsinin öyrənilməsi və Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin presedentlərinin nəzərə alınması istiqamətində mühüm işlər görülmüşdür.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən başlanılan və bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən yeni müstəvidə uğurla davam etdirilən məhkəmə-hüquq islahatları gedişində ardıcıl şəkildə həyata keçirilən məqsədyönlü tədbirlər ölkəmizdə ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin daha da artırılması və bu sahənin beynəlxalq təcrübəyə uyğun inkişafı üçün hərtərəfli zəmin yaratmışdır. Cənab Prezidentin rəhbərliyi ilə hüquq sisteminin həyata keçirilmiş uğurlu islahatlar nəticəsində respublikamızda qanunun aliliyi təmin edilmiş və ədalət mühakiməsinin inkişafı istiqamətində mühüm addımlar atılmışdır. Dövlət başçısının 27 sentyabr 2008-ci il tarixli sərəncamına əsasən həyata keçirilən “Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun fəaliyyətinin müasirləşdirilməsinə dair 2009-2011-ci illər üçün Dövlət Proqramı” prokurorluq orqanlarının fəaliyyətinin və strukturunun təkmilləşdirilməsi, kadr potensialının gücləndirilməsi, peşəkarlığının artırılması, habelə prokurorluğun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməklə işçilərin sosial müdafiəsinin yüksəldilməsinə təkan vermişdir.

Həmçinin, 2019-cu il aprelin 3-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən imzalanmış “Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında” Fərmanda məhkəmələrin işinin müasir tələblərə uyğun qurulması, məhkəmələrin fəaliyyətində şəffaflıq və açıqlıq prin-

siplərinin rəhbər tutulması, infrastrukturun təkmilləşdirilməsi, məhkəmə qərarlarının icra mexanizmlərinin müasirləşdirilməsi, hakim və məhkəmə aparatı işçilərinin sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması istiqamətində müvafiq tövsiyə və tapşırıqlar verilmişdir. Fərmanda həmçinin, cəza siyasətinin humanistləşdirilməsi və cinayətlərin dekriminallaşdırılması, vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılması, məhkəmələrdə dövlət ittihamının müdafiəsi və protest verilməsi təcrübəsinin mütəmadi təhlil edilməsi və bu fəaliyyətin keyfiyyətinin artırılması üçün zəruri tədbirlərin görülməsi, müasir informasiya texnologiyalarının tətbiqindən hərtərəfli istifadə edilməsinin zərurəti, kommersiya məhkəmələrinin təşkili və digər məsələlərlə bağlı Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğuna, Ədliyyə Nazirliyinə, Ali Məhkəməyə, Məhkəmə-Hüquq Şurasına və digər aidiyyəti qurumlara müvafiq tapşırıq və tövsiyələr verilib.

Bildirmək istərdim ki, bu Fərmanı cənab Prezidentin siyasi iradəsinin nəticəsi və ölkəmizdə aparılan fundamental islahatların davamı olaraq məhkəmə-hüquq sistemi üçün “yol xəritəsi” də adlandırmaq olar. Fərmanın icrasına təxirə salınmadan başlanılmış və qısa müddətdə kompleks qanunvericilik, institusional və praktiki tədbirlər görülmüşdür. İlk mərhələdə prokurorluq orqanlarında Fərmandan irəli gələn vəzifələrin icrası ilə əlaqədar olaraq dövlət ittihamı sahəsində fəaliyyətin təkmilləşdirilməsi, həmçinin müəyyən çatışmazlıqların aradan qaldırılması məqsədilə 9 aprel 2019-cu il tarixdə Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru tərəfindən sərəncamına əsasən Bakı şəhər prokurorluğunun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbəsinin mövcud vəzifələri yüksək nəzəri bilik və peşə hazırlığı ilə fərqlənən təcrübəli prokurorluq işçiləri hesabına elan edilmiş müsabiqə əsasında komplektləşdirilmişdir. 2020-ci ilin müvafiq dövründə isə bu komplektləşdirilmə işləri ümumilikdə Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarədə davam etdirildi.

Hüquqi islahatların dərinləşdirilməsini nəzərdə tutan bu Fərman məhkəmə-hüquq sisteminin daha da inkişafını və bu sahədə ən demokratik ənənələrin bərqərar olması baxımından mühüm tarixi sənəddir. Fərman vətəndaşların hüquqlarının məhkəmə müdafiəsinin daha etibarlı təmin olunmasına, ədalət mühakiməsinə ictimai etimadın yüksəlməsinə xidmət etməklə bərabər məhkəmə hakimiyyətinin müstəqilliyinin möhkəmlənməsinə, məhkəmələrə kənar müdaxilələrin qarşısının alınmasına, qeyri-prosessual münasibətlərin, süründürməçiliyin və digər neqativ

halların yolverilməzliyinə, əhaliyə daha çevik, asan və alternativ xidmətlərin göstərilməsinə imkan yaratmışdır.

Baş Prokurorluq üzrə 23.04.2020-ci il tarixdə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsi haqqında Əsasnamə”yə əsasən idarənin tərkibində İttihamın təşkili və təhlili, Kassasiya instansiyası məhkəməsində dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə, həmçinin Bakı, Gəncə, Sumqayıt, Şirvan və Şəki şöbələri müəyyən edilmişdir. Həmin şöbələr Əsasnaməyə uyğun olaraq birinci, apellyasiya və kassasiya instansiyası məhkəmələrində dövlət ittihamının müdafiəsini həyata keçirirdilər. Lakin idarənin bu formada fəaliyyəti lazımi səmərə vermədiyindən, bu struktur qısa müddət fəaliyyət göstərdi.

2020-ci ilin may ayından başlayaraq, Ölkə Başçısı cənab İlham Əliyevin prokurorluq orqanları qarşısında qoyulan müasir dövrün tələblərindən irəli gələn müstəsna əhəmiyyətli vəzifələrə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasının Baş prokuror cənab Kamran Əliyev tərəfindən həyata keçirilən islahatlar prokurorluğun bütün fəaliyyət istiqamətləri ilə yanaşı, ən mühüm fəaliyyət istiqamətlərindən hesab edilən məhkəmələrdə dövlət ittihamının müdafiəsi işini də əhatə etmişdir.

Bu islahatlar prokurorluğun fəaliyyətini tənzimləyən normativ-hüquqi bazanın təkmilləşdirilməsi ilə yanaşı, strukturuna da əhatə etmişdir.

Məhz bu islahatlar nəticəsində idarənin tərkibində rayon (şəhər) məhkəmələrində dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbə, Bakı şəhərinin rayon məhkəmələrində dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbə, Ağır cinayətlər məhkəmələrində dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbə, apellyasiya instansiyası məhkəmələrində dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbə, kassasiya instansiyası məhkəməsində dövlət ittihamının müdafiəsi və analitik təhlil şöbəsi yaradılmışdır. Həmçinin, Azərbaycan Respublikası Hərbi, Naxçıvan Muxtar Respublikası və Naxçıvan Muxtar Respublikası Hərbi prokurorluqlarının Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə şöbələri də öz fəaliyyətlərinin əsas istiqamətlərini Baş Prokurorluğun Dövlət ittihamının müdafiəsi üzrə idarəsi ilə razılaşdırmaqla həyata keçirirlər.

Son üç ildə həyata keçirilən islahatlar Dövlət ittihamının müdafiəsi idarəsinin strukturunun təkmilləşdirilməsi ilə yanaşı, idarənin funksional fəaliyyətində, iş və vəzifə bölgüsündə, idarəetmə təcrübəsində, təhlil işinin keyfiyyətində, dövlət ittihamçıların peşə hazırlığı, nəzəri bilik səviyyəsi, əmək məhsuldarlığı

və praktiki vərdişlərində ciddi müsbət dəyişikliklərə səbəb olmuşdur.

Dövlət ittihamçıları həm ölkə daxili, həm də xarici tərəfdaşlarla birgə təşkil edilən cinayətkarlığa qarşı mübarizə, hüquq tətbiq etmə fəaliyyətinin müxtəlif aktual sahələrini əhatə edən çoxsaylı təlimlərə və digər tədbirlərə cəlb edilir.

Dövlət ittihamçıları- nın qarşısında məhkəmədə dövlət ittihamının müdafiəsi ilə yanaşı, qanun qarşısında ədalətin bərpası kimi ümdə vəzifələr müəyyən edilmişdir.

Hər bir dövlət ittihamçısı dərk edir ki, dövlətin və cəmiyyətin maraqlarından irəli gələrək ittihamı dürüst və ədalətli müəyyən etməli, cinayət törətmiş şəxsə əməlin ictimai təhlükəlilik dərəcəsi və xarakteri, habelə şəxsiyyəti və ailəsinin həyat şəraiti nəzərə alınmaqla qanunvericiliyin tələblərinə uyğun həddə cəza verilməsini, təqsirsizin isə cinayət məsuliyyətindən azad olunmasını təmin etməlidir.

Eyni zamanda xüsusi olaraq qeyd etmək istərdim ki, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın milli adət-ənənələrin qorunub saxlanması, mərhəmət və ləyaqət üzərində gördüyü işlərə və verdiyi tövsiyələrə uyğun olaraq, dövlət ittihamçılarının, digər prokurorluq işçiləri ilə yanaşı milli incəsənət, mədəniyyət dəyərlərinə sevgi ruhunda inkişafına xüsusi önəm verilir.

Bu gün Azərbaycan prokurorluğu tərəfindən digər hüquq-mühafizə orqanları ilə əlaqəli şəkildə ölkədə ictimai-siyasi sabitliyin qorunması, cinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi, insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi sahəsində zəruri tədbirlərin həyata keçirilməsi təmin olunur.

Yuxarıda qeyd etdiyim kimi, hüquq sisteminin aparıcı qolu olan prokurorluğa bu gün də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən daim diqqət və qayğı göstərilməklə əməkdaşların maddi-sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması istiqamətində müvafiq tədbirlər görülür. Müntəzəm ola-

raq prokurorluq əməkdaşları yüksək dövlət mükafatlarına, ali xüsusi rütbələrə layiq görülür. Həmçinin, prokurorluğun strukturunun daha da təkmilləşdirilməsi, maddi-texniki bazanın daha da möhkəmləndirilməsi istiqamətində mühüm addımlar atılır. Bundan əlavə müntəzəm olaraq gənc kadrlar işə qəbul edilir, vəzifədə irəli çəkilir.

Baş prokuror cənab Kamran Əliyevin rəhbərliyi ilə prokurorluq orqanlarında sağlam iş mühitinin yaradılması, düzgün kadr siyasətinin həyata keçirilməsi təmin edilməklə fəaliyyətimiz dövründə qanunçuluq və dövlətçilik prinsipləri hər zaman öndə gedir. Məhz son dövrlərdə keçirilmiş islahatların nəticəsi olaraq cəmiyyətimizdə prokurorluq orqanlarına inam və etimad daha da yüksəlmiş, prokurorluğun ictimai nüfuzu daha da artmışdır.

Sonda qeyd edə bilərəm ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən aparılmış məhkəmə-hüquq islahatlarının, həmçinin, yaradılmış qanunvericilik bazasının nəticəsidir ki, bu gün ölkəmizdə hər bir sahədə qanunun aliliyi prinsipi rəhbər tutulur. Əminliklə deyə

bilərəm ki, prokurorluq orqanlarında aparılan islahatların müsbət nəticəsi kimi prokurorluğun hər bir əməkdaşı prokurorluğun fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq vəzifələrinin icrası zamanı bundan sonra da böyük istəklə çalışacaq, qanunçuluğun möhkəmləndirilməsi istiqamətində yorulmadan fəaliyyət göstərərək cinayətkarlığa qarşı mübarizədə barışmaz mövqe tut-

maqla dövlətçiliyimizin daha da möhkəmləndirilməsi prosesində qanunla üzərlərinə düşən bütün vəzifələri ləyaqətlə yerinə yetirəcəklər.

Heydər Məmmədov
Azərbaycan Respublikası Baş prokurorunun
müavini, II dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri

